

Sygn. akt I CSK 420/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa K. R. i in.,

przeciwko C. P. K. Spółce z o.o. z siedzibą

w K. i Stowarzyszeniu Kultury Fizycznej P. K.

z siedzibą w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 27 marca 2013 r.,

skarg kasacyjnych pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 października 2011 r.,

oddala skargi kasacyjne.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w W. w dniu 9 lipca 2004 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym uwzględnił powództwo o zapłatę 657 369,86 zł wniesione przez powoda J. R. przeciwko Klubowi Piłkarskiemu „P.”, C. P. K. Sp. z o.o. oraz Stowarzyszeniu Kultury Fizycznej P. K. Po wniesieniu przez pozwanych zarzutów od nakazu zapłaty powód zmarł. Postępowanie było prowadzone dalej z udziałem jego spadkobierców [...]. Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2009 r. Sąd Okręgowy w W. uchylił nakaz zapłaty oraz zasądził na rzecz powodów solidarnie od pozwanych kwotę dochodzoną pozwem. Na skutek apelacji pozwanych wyrok w części uwzględniającej powództwo został uchylony, a sprawa przekazana Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w W. wydał w dniu 30 grudnia 2010 r. wyrok, w którym orzekł o utrzymaniu w mocy nakazu zapłaty z dnia 9 lipca 2004 r. Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód w dniu 11 lutego 2003 r. udzielił Klubowi Piłkarskiemu „P.” pożyczki w kwocie 600 000 zł, której spłatę pożyczkobiorca zabezpieczył wystawiając weksel własny in blanco. W dniu 24 lipca 2003 r. strony umowy pożyczki zawarły aneks, w którym kwota pożyczki została zwiększona do 700 000 zł. Weksel został poręczony przez pozostałych pozwanych. Pożyczka miała być zwrócona w dniu 15 września 2003 r. Termin ten został przedłużony do 15 września 2003 r. Powód wypełnił weksel w dniu 25 stycznia 2004 r. na kwotę 762 383,55 zł i zawiadomił o tym dłużnika. Weksel po przedstawieniu nie został wykupiony, o czym zostali powiadomieni poręczyciele. Powód dochodził kwoty niższej niż wpisana na wekslu z uwagi na treść deklaracji wekslowej, w której kwotę zadłużenia z umowy pożyczki wskazano na 600 000 zł.

Sąd Okręgowy uznał za bezsporne, że pozwani nie spłacili zadłużenia wynikającego z udzielonej pożyczki. Powód wykazał także podstawę swojego roszczenia w oparciu o przepisy prawa wekslowego. Wypełnienie weksla częściowo niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej nie sprzeciwiało się możliwości uwzględnienia powództwa w zakresie, w którym było ono zgodne z deklaracją

wekslową. Sąd Okręgowy uznał za nieuzasadniony zarzut pozwanych o nieprzedstawieniu weksla do zapłaty.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji pozwanych zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz każdego z powodów kwoty w wysokości od 98605,48 zł do 164342,46 zł wraz z należnościami ubocznymi. Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego oraz jego ocenę prawną dotyczącą istnienia podstaw odpowiedzialności wekslowej pozwanych. Uznał także, że wbrew zarzutom pozwanych nie doszło do odnowienia zobowiązania ze stosunku podstawowego w wyniku porozumień zawartych w kwietniu 2004 r. Sąd Apelacyjny stwierdził natomiast, że wyrok Sądu Okręgowego został wadliwie zrehabilitowany, gdyż wobec prawomocności części wyroku z dnia 3 kwietnia 2009 r. uchylającego nakaz zapłaty z dnia 9 lipca 2004 r. nie można było utrzymać go w mocy. Był to błąd jedynie redakcyjny o charakterze formalnym, gdyż Sąd pierwszej instancji faktycznie rozpoznawał żądanie zapłaty. Nie zachodziła zatem sytuacja wydania orzeczenia w sprawie już prawomocnie osądzonej, skutkująca nieważnością postępowania. Orzeczenie o utrzymaniu w mocy nakazu zapłaty oznaczało faktycznie uwzględnienie roszczenia w takiej wysokości, którą uwzględniono w nakazie zapłaty.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargi kasacyjne wniosło C. P. K. sp. z o.o. oraz Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „P.” K. Skargi te zawierają tożsame zarzuty oraz wnioski. Skarżący zarzucili naruszenie art. 65 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, art. 10 Prawa wekslowego poprzez jego błędną wykładnię, oraz naruszenie przepisów postępowania art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 3 k.p.c. i art. 365 § 1 k.p.c., art. 384 k.p.c., art. 386 § 1 k.p.c., art. 380 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 oraz art. art. 233 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 299 k.p.c., art. 229 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. W oparciu o te zarzuty skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący oparli skargi kasacyjne na takich samych podstawach, co pozwala na równoczesne odniesienie się do zarzutów podniesionych przez skarżących w obu

skargach kasacyjnych, bez konieczności wskazywania odrębnie zarzutów obu skarżących.

Zarzuty naruszenia przepisów postępowania były nieuzasadnione. Najdalej idący z tych zarzutów odwoływał się do nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym i był związany z twierdzeniem, że orzeczenie utrzymujące w mocy nakaz zapłaty stanowiło orzeczenie w sprawie uprzednio prawomocnie osądzonej, gdyż nakaz zapłaty został już prawomocnie uchylony. To stanowisko skarżącego nie uwzględnia, że samo uchylenie nakazu zapłaty nie kończy postępowania. Wynika to z treści art. 496 k.p.c., który nakazuje aby w przypadku uchylenia nakazu zapłaty sąd orzekł o żądaniu pozwu lub wydał odpowiednie postanowienie. W przypadku, gdy na skutek wadliwości w procedowaniu uprawomocniło się samo orzeczenie o uchyleniu nakazu zapłaty, to wówczas nie powinno być wydane ponownie orzeczenie o jego utrzymaniu w mocy. Miał to na uwadze także Sąd Apelacyjny. Trafnie przyjął, że w takim przypadku tak sformułowany wyrok stanowi w istocie jedynie odpowiednik orzeczenia uwzględniającego powództwo o zasądzenie roszczenia, ewidentnie błędnie zredagowany, co tego rodzaju wadliwość pozwala zakwalifikować jako uchybienie formalne. Nie było zatem podstaw by stwierdzić, że Sąd Okręgowy wydał wyrok w warunkach nieważności postępowania. Wyrok Sądu Apelacyjnego, który formalnie dokonał zmiany zaskarżonego orzeczenia w istocie stanowi zatem zmianę jego redakcji, która nie ma wpływu na merytoryczną ocenę rozstrzygnięcia. W konsekwencji nie można podzielić także zarzutu wskazującego na wydanie przez Sąd drugiej instancji wyroku na niekorzyść pozwanych wnoszących apelację. Nieuzasadniony był także zarzut kwestionujący niedopuszczenie dowodu z przesłuchania stron. Nie budzi wątpliwości, że został on oddalony przez sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 27 lutego 2009 r. i pozwani nie zgłosili wówczas zastrzeżenia do protokołu rozprawy na podstawie art. 162 k.p.c. Na skutek tego utracili na przyszłość prawo podnoszenia zarzutu naruszenia przepisów postępowania w tym zakresie, co prawidłowo ocenił Sąd drugiej instancji. Fakt, że pozwani ponowili ten wniosek dowodowy i po jego ponownym oddaleniu złożyli zastrzeżenie do protokołu rozprawy oceny tej nie zmienia. Sąd Apelacyjny wbrew stanowisku skarżących nie pominął faktu, że weksel został wypełniony na kwotę wyższą niż wynikająca z deklaracji wekslowej i nie przyjął, że co do tej

okoliczności na pozwanych spoczywał ciężar wykazania wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową. Stwierdzenie dotyczące ciężaru dowodu spoczywającego na pozwanych odnosiło się wyłącznie do wysokości dochodzonego roszczenia, którego wysokość była niższa niż wpisana na wekslu i odpowiadała treści deklaracji wekslowej.

Nieuzasadnione były także zarzuty naruszenia prawa materialnego. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie daje podstaw do stwierdzenia, że przy wykładni protokołu uzgodnień z dnia 22 kwietnia 2004 r. oraz porozumienia z dnia 23 kwietnia 2004 r. Sąd Apelacyjny pominął ocenę jaki był zgodny zamiar stron dokonujących tych czynności i stanowiło to przyczynę niewłaściwego zastosowania art. 65 § 2 k.c. Sąd Apelacyjny nie dopuścił się również błędnej wykładni art. 10 Prawa wekslowego w wyniku uznania, że roszczenie powodów zasługiwało na uwzględnienie na podstawie stosunku wekslowego w sytuacji, gdy weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Sąd Apelacyjny stwierdził bowiem wyraźnie, że ocenę tę ogranicza jedynie do tej części kwoty wpisanej na wekslu, która mogła być na wekslu wpisana w zgodzie z deklaracją wekslową. Sformułowany przez pozwanych zarzut naruszenia art. 10 Prawa wekslowego nie odnosi się zatem do rzeczywistego stanowiska Sądu drugiej instancji, które było trafne i zostało należycie uzasadnione, z uwzględnieniem stanowiska prezentowanego w tym zakresie przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 stycznia 2010 r., II CKN 25/00.

Z tych względów skargi kasacyjne były pozbawione uzasadnionych podstaw i podlegały oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.